

Redaktionelt forord

Der er markante modesvingninger i den offentlige forvaltning. Nogle af disse vedrører den måde, hvorpå der træffes afgørelser og styres i bred forstand. Hvilke aktører involveres, hvordan relaterer disse til hinanden, hvilke instrumenter tages i anvendelse for at opnå en politisk fastsat målsætning, og hvordan skelnes succes fra fiasko? Alt dette kan der findes en række svar på i de dominerende og tidsspecifikke styringsparadigmer. I dette temanummer, der har haft Caroline Grøn, Matilde Høybye Mortensen, samt Birgitta Gomez Nielsen som gæsteredaktører, søges etableret en samlet oversigt over de mange forskellige styringsmetoder, -teknikker og -relationer i den offentlige forvaltning, og der præsenteres en række illustrerende cases, der viser, hvordan styring fungerer eller ikke fungerer i praksis.

Peter Bogason giver i sit bidrag dels et rids af udviklingen i offentlige styringsinstrumenter, dels et bud på en teoretisk ramme, der afspejler nogle dominerende træk i dagens styring. Det hævdes, at den offentlige forvaltnings styring i en årrække har været kendetegnet ved to modgående tendenser: Bureaukratisering og markedsføring. Det konkluderes imidlertid, at det er netværksbegrebet, der bedst dækker tendenserne i en række af dagens styreformer. I denne forbindelse efterlyses en reformulering af statsteori, og det understreges, at der er behov for en normativ

basis for forvaltningsforskningen i disse fænomener.

De følgende fire artikler illustrerer forskellige sider af styringstendenser i dag. *Matilde Høybye-Mortensens* artikel om beskæftigelsessystemets dialogværktøj er et studie af re-bureaukratisering. Artiklen viser, hvorledes en statslig aktør ved fastlæggelse af administrative procedurer anvender re-bureaukratisering til at påvirke sagsbehandleres vurderinger i konkrete sager. *Birgitta Gomez Nielsens* artikel om boligpolitik belyser, hvordan en aktør forsøger at realisere sine styringspræferencer ved netværksstyring. Artiklen demonstrerer, hvordan en statslig aktør gør et forsøg på at udmønte politik inden for en sektor karakteriseret ved et mangeårigt netværkssystem, der ikke nødvendigvis bakker op om styringsaktørens politiske initiativer. *Caroline Grøns* artikel om risikolethed i EU-Kommissionen fokuserer på, hvordan bureaukratisering kan fremmes af en aktør, selvom aktøren ingen formelle hierarkiske kanaler har til sin rådighed. Artiklen viser, hvorledes EU-kommissionens autonomi begrænses ved medlemsstaternes indflydelse på rammebetingelserne for arbejdet. *Annegrete Juul Nielsen* undersøger i dette nummers sidste temaartikel om patientuddannelse, hvilke konsekvenser det har for styring, når brugerne bliver kompetente. Artiklen belyser en ændring i indflydelseskanalerne i forhold til

kronisk syges adfærd, hvor den klassiske lægevidenskabelige løsning af kronikernes problemer i visse henseender ændres til løsninger, der tillemper til kronikernes hverdag.

I det hele taget fokuserer dette temanummer om økonomisk og politisk styring i den offentlige forvaltning på et væld af styringsrelationer, der involverer kommunale, statslige såvel som overnationale styringsaktører, og behandler styringsinstrumenter, der alle på én eller anden måde illustrerer kompleksiteten og mangfoldigheden i den offentlige sektors styringsunivers anno 2009. De ansvars-

havende redaktører vil gerne rette en stor tak til Lars Bille, Institutleder ved Institut for Statskundskab, Københavns Universitet, som har finansieret et forskningsseminar, der havde dette temanummer som omdrejningspunkt, samt Jørgen Grønnegaard Christensen og Gunnar Gjelstrup, der har givet detaljerede kommentarer til alle bidrag.

Uden for temanummeret er *Lars Billes* politiske kronik for foråret 2009.

Martin Marcussen og Karsten Ronit
Ansvarshavende redaktører